

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

29/2019

A jóllét jövője: az OECD 6. világfóruma

6th OECD World Forum: The Future of Well-Being

URL: <http://www.oecd.org/statistics/6wf.htm>

2018. november 27-e és 29-e között, a dél-koreai Incschonban hatodik alkalommal rendezett Statisztika, tudás és politika címmel nemzetközi konferenciát a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD). A 2004 óta statisztikusok, politikusok, különböző területek tudományos kutató részvételével megtartott tanácskozássorozat célja az adatokon alapuló szakpolitikák körvonalainak megteremtése, a befogadó és fenntartható gazdasági növekedés és jóllét kérdéseinek közép-pontba állítása.

A világban napjainkban egyszerre érvényesül a kapcsolatteremtési módok megsokszorozódása és a szétdaraboltság. Virágzanak az online hálózatok, amelyek nemcsak közel hozzák egymáshoz az embereket, de politikai polarizálódással, álhírekkel, embercsoportok közötti bizalmatlansággal is járnak. Ténykérdés az egyenlőtlenségek növekedése, ami a jóllét dimenzióinak bővülését eredményezi. A kormányok az éghajlatváltozás, a tömeges migráció okozta halaszthatatlan feladatokkal birkóznak, igyekeznek valóra váltani az ENSZ fenntartható fejlődésről megfogalmazott céljait, márpedig e tennivalók elengedhetetlen feltétele a nemzetközi együttműködés.

A vendéglátók nevében a konferenciát Kim Dong-yeon, a Koreai Köztársaság gazdasági és pénzügyminisztere, miniszterelnök üdvözölte, leszögezve, hogy hazájában a közvélemény kétféle statisztika megjelenését várja izgatottan: a havi foglalkoztatottsági adatokat, valamint a jövedelemeloszlásra vonatkozó, negyedévente közzétett számokat. Kitért rá, hogy az országot a jelentékeny gazdasági növekedés mellett a növekvő egyenlőtlenség jellemzi: az OECD Jobb élet indexének rangsorán a 2012. évi 24. helyről öt évvel később öt helyel lejjebbre került. A kialakult hely-

zetben az ország kormánya gazdaságpolitikai váltás mellett döntött, amelynek filozófiája összhangban áll az OECD Jobb élet kezdeményezésével, s célja az innovatív növekedés kialakítása.

A tanácskozást Anguel Gurría (Mexikó), az OECD főtitkára nyitotta meg. Emlékeztetett rá, milyen szerepet játszott a szervezet az első ilyen tanácskozás óta a bruttó hazai termék (GDP) mutatóján túlmutató jelenségek, összefoglalóan: a jóllét értelmezése és mérése terén. Az elképzelés megvalósulásai közül kiemelte egyebek közt az ENSZ fenntartható fejlődést szolgáló célegyüttesét (SDG). Ismertette a tanácskozás három kiemelt témáját. Az első a digitalizálódás – miközben a folyamat előnyei vitathatatlanok, jelentős kockázatokkal is terhes. Az OECD adatai szerint a 15 évesek korosztályának átlagosan minden negyedik tagja hétfőként több mint hat órát tölt internetezéssel, és minden tizedik nyilatkozott úgy, hogy volt már áldozata cybermegfélemlítésnek. A jelenség kétségkívül hatással van a jóllét általános szintjére.

A kormányzási módok jellege és átalakítási iránya alkotta az eszmecsere másik témakörét. Gurría felhívta a figyelmet, hogy az OECD tagállamaiban a polgároknak csupán 43%-a bíz a kormányában. A bizalom építése nemcsak az elhanyagolt régiók támogatását igényli, hanem a jóllét olyan, kevésbé mért dimenzióinak feltárását is, mint az emberi méltóság, elismertség, tisztelet. A szervezet ennek érdekében hozta a létre a Trustlab elnevezésű projektjét. A szociológiai felmérések mellett pszichológiai kísérleteket is végző laboratóriumtól azt várják, hogy segít feltárni a bizalmat meghatározó összetevőket, s ezzel új szempontokat, használható eszközöket ad a kormányoknak ahhoz, hogy mérlegeljék, miként erősíthető meg a „társadalmi szerződés” a globalizáció és a digitalizálódás korában.

A harmadik kérdéskört az üzleti életnek, ezen belül is a magánszektornak a jóllét jövőjében játszott szerepe képviselte. A főtitkár szerint a felelős vállalati magatartás eddig elért szintje nem elegendő a jövő megalapozásához. Az alkalmazottakra, a beszállítókra, a fogyasztókra és a környezetre egyaránt figyelmet fordító vállalati stratégiák érvényesítésére az OECD több kezdeményezést tett, s Gurría felidézte annak a platformnak a 2018. november eleji megalakítását, amely a Vállalatok a befogadó növekedésért elnevezést kapta. A konferencián magyar részről Andor László (Corvinus Egyetem) vett részt, aki eb-

ben a témakörben volt felkért hozzászóló. (Ugyancsak ennek a szekciónak a része Michal Shinwel és Efrat Shamir tanulmánya az NSF jelenlegi számában, 11/2019: Measuring the impact of businesses on people's well-being and sustainability. Taking stock of existing frameworks and initiatives. *OECD Statistics Working Paper*, 2018. 8. sz. 1–38. p.).

TÁRGYSZAVAK: jóllét, befogadó növekedés, nemzetközi konferencia, OECD

HOLKA LÁSZLÓ

30/2019

A big data forrásaiból származó adatok megválogatási módszereinek áttekintése

Maciej Beręsewicz – Risto Lehtonen – Fernando Reis – Loredana Di Consiglio – Martin Karlberg: An overview of methods for treating selectivity in big data sources
Luxembourg, 2018, Publications Office of the European Union. 1–111. p.

DOI: [10.2785/312232](https://doi.org/10.2785/312232)

A big data a hivatalos statisztika adatforrásai közé lépett elő. Az Eurostat igyekszik feltárni az innen származó adatokban rejlő lehetőségeket. Előbb 2013-ban megszületett a big data hivatalos statisztikában való alkalmazásának kereteit kijelölő Scheveningen Memorandum,¹ egy évre rá a big data-ra vonatkozó akcióterv és útvonalajánlás.² Ezeket követte a jogi, etikai és kommunikációs tanulmányok mellett a 2016 és 2018 közötti, ESSnet Big Data elnevezésű projekt, amely az Európai Statisztikai Rendszeren (European Statistical

System, ESS) keretein belül 22 résztvevővel azon fáradozott, hogy beépítse az újszerű forrást a hivatalos statisztikai adatgyűjtései közé, és amelynek 2018 novemberében megkezdődött második szakasza 28 partner bevonásával 2020 végéig tart majd. Mindezt további próbavizsgálatok egészítik ki.

Mivel a big data alatt a szerzők az interneten feltűnő, rendkívüli részletezettségű, szenzorokkal automatikus úton vagy információtechnológiai módszerekkel megragadható „digitális lábnyomokat” értenek, amelyek jellemzően nem statisztikai célból jönnek létre, azt a feladatot tűzték maguk elé, hogy felhasználásukat elősegítendő tisztázzák szelektivitásukat. A nem véletlenszerű kiválasztás a szelektivitás torzulásait eredményezi. Kezelésükben a tanulmány javaslata szerint a beleegyezéses (vagy feliratkozásos, opt-in) felvételekkel való rokon-

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/SCHEVENINGEN_MEMORANDUM%20Final%20version.pdf

² https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/ESSC%20doc%202022_8_2014_EN_Final%20with%20ESSC%20opinion.pdf

sága miatt azokhoz hasonlóan érdemes eljárni. A szelektivitás általános fogalmát a kiválasztási hibák okaival határolják le, közöttük az „önkiválasztásra” (az egyének döntésére, hogy használják-e az adott eszközöket); az adatok lelőhelyét jelentő elektronikus eszközök tulajdonosainak döntéseire (ami az üzletpolitika, a technikai ellátottság függvénye); végül a technológiai korlátokra. A lehetséges források (mobilhálózati adatok, Twitter, Google Trends, Wikipedia) áttekintését követően a torzulások kiszűrésében vagy legalábbis korlátozásában alkalmazható, tanácsosnak tartott módszerek kitérnek mind a statisztikai egységek szintjére, mind a domainek, azaz a létrejövő statisztikák szintjére.

A szerzők felfogása szerint a big data felhasználásában adódó problémák kulcsát az adatfelvételek módszertanára vonatkozó irodalom adja. A big data szelektivitásában alkalmazhatónak tart-

ják a paraadatoknak a felvételek adminisztratív jellemzőinek leírásánál bővebb koncepciójában: a big data ezek ennek megfelelően a háttér-adatként, kiegészítő információként értelmezett paraadatokként kezelendők, míg az adatelőállítás mechanizmusa az önkiválasztási folyamatot követi. S míg a paraadatok forrásonként változóak, adat-specifikusak lehetnek, addig a felhalmozott paraadatok felhasználhatók az önkiválasztási hibák nyomon követésében.

TÁRGYSZAVAK: adatforrások, szelekció, big data, Eurostat

HOLKA LÁSZLÓ

